

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΖ'

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1^{ης} Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησιαί. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς ἑσφ. Πανεπιστημίου 39.

10 Ἰουνίου 1884

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ ἄμιλλα περὶ τὴν ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν, ἅτινα μαστίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα, πρόκειται ἀναντιρρήτως ἐν τῶν ἰδιαίτων γνωρισμάτων τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Κατὰ λόγον τῆς προΐουσης ἐλαττώσεως τῆς βαθείας θρησκομανείας, ἥτις ἐχαρακτήρισε τοὺς λαοὺς τοῦ μέσου αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀγριότητος τοῦ ἥθους, ἐχώρησε διὰ τοὺς νέους λαοὺς ἡ συμπαθὴς ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν μέριμνα, καὶ τοῖς δὲ τοῦτο ὁμολογεῖται ἀρετὴ ἐξόχως χριστιανικῇ, δὲν ὀφείλεται ἐν τοῦτοις εἰς τὴν ὑπαγόρευσιν τῆς θρησκείας, περὶ τὰ κεφαλαίωδη παραγγέλματα τῆς ὁποίας ἀσθενῶς μᾶλλον ἢ μὴ καὶ ἀδιαφόρως ἀτενίζει ὁ νεώτερος πολιτισμός. Εἰς ἄκρον βεβιασμένος θὰ ἐκρίνετο σήμερον ὁ ἰσχυρισμός ὅτι ἡ ὑπὲρ τοῦ «πλησίον» μέριμνα, τὸ φιλάνθρωπον πνεῦμα, ὅπερ ἐλαύνει οὕτως ἡ δημιουργικῶς ἀπάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, καὶ ὑφ' ὃ, ἐν ἐναμίλλῃ συμπράξει, συννητήθη ὁ δεσποτικώτερος καισαρισμός μετὰ τῶν ἐλευθεριωτάτων καὶ ἐνιαχοῦ ἀκολάστων πολιτικῶν θεωριῶν, ὀφείλεται εἰς τὰ γραφικὰ παραγγέλματα τὰ θεῖαν ἐνέχοντα φιλοσοφίαν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἥμιστα δρῶντα ἐπὶ τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ Εὐαγγέλιον εἶνε τὸ θεῖοτατον καὶ τελειότατον τῆς ἀνθρωπότητος βιβλίον, καὶ τοι ὅμως τοιούτον δὲν εἶνε καὶ τὸ συνεχέστερον ἀναγιγνωσκόμενον, οὐδὲ τὸ διαμορφωτικὸν τῆς καρδίας λαοῦ γεγραμμένον, ἀλλ' ἠθῶντος ἐν ἐφαρμογῇ ἀξιωματικῶς ἀλλοίων τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ τοι ἐνεχόντων τὴν θεῖαν οὐσίαν τοῦ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ἐν ᾧ ἐθεμελιώθη ὁ χριστιανικὸς κώδις. Ἐὰν ἐποληύσαμεν νὰ ἐνδείξωμεν τὸ φαινόμενον, καταφανὲς ἄλλως, τὸ ἐπράξαμεν οὐχὶ ἐπιδεικνύοντες δῆθεν ἀνεξαρτησίαν φρονήματος ἀπὸ τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων, ἀλλ' ὅπως τὸ θρηνησωμεν καὶ τὸ οἰκτείρωμεν ἐν τῇ ὑπάρξει καὶ τῇ πιθανῇ αὐτοῦ ἐπιδόσει ἐν κοινωνίᾳ νεαρᾷ καὶ ἐξόχως χριστιανικῇ οἷα ἡ ἡμέτερα.

Ὅπως δῆποτε οὔτε ὁ λατινικὸς κόσμος ὁ θεοκρατηθεὶς ἐπὶ μακροτάτας σειρὰς χρόνων καὶ ἐκ τῆς θρησκείας ἀρυσθεὶς τὰς πλείστας τῶν ἐμ-

πνεύσεων αὐτοῦ, οὔτε ὁ ἑλληνικὸς τοῦ Βυζαντίου ὁ τὴν προχρῆν τοῦ πολιτικῶ βίου τοῦ διαγράψας περὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ δι' αὐτῆς μεγαλουργήσας καὶ τρωθεὶς ἐναλλάξ, δύνανται νὰ παρούσι μὲν μάρτυρημέναι ἀποδείξεις προνοίας καὶ ἔργων χριστιανικωτάτων ἐν τῇ συλλήψει καὶ πραγματώσει αὐτῶν ὅσας μετὰ δικαίας ὑπερφηανείας ὁ ἥμιστα ἐκείνων χριστιανικὸς κόσμος τῆς σήμερον. Ἄς ἀποδώσωμεν τὴν δικαιοσύνην ταύτην εἰς κοινωνίαν δριμύως διασυρθεῖσαν ὑπὸ μωμφιμορῶν καὶ φανατικῶν τοῦ παρελθόντος θαυμαστῶν. Οὔτε τὴν προθεσίην, ἀλλ' οὔτε τὴν δύναμιν ἔχει τις ὅπως καταστή ὁ ἀπολογητῆς τοῦ παρόντος. Ἄλλ' ὅταν πρὸς ταῖς ἀτελείαις καὶ τοῖς ὀλισθήμασι τῆς σύγχρονης κοινωνίας, ὀλισθήμασι κειμένοις κατὰ τὸ πλείστον ἐν τῇ φύσει τοῦ δημιουργήματος, καταπρόνῃτον ἀκμάζῃ τῆς φιλάνθρωπίας τὸ πνεῦμα ἐλαῦνον καὶ χειραγωγῶν τὴν δυνατὴν ὑπὲρ τοῦ «πλησίον» μέριμναν, ὅταν ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης ἀνήγαγεν εἰς περιωπὴν καὶ ὑπολαμβάνῃ τιμὴν ἑαυτῆς καὶ τοῦ αἰῶνος τὸν μετριασμόν τῶν ἀλγηδόνων, αἵτινες σπαράττουσι τοὺς θνητούς, ὅταν τὸ πνεῦμα τοῦτο δὲν ἵπταται εἰς σφαίρας αἰθερίου, ἀλλὰ διακρυσταλλούμενον ἐν σωτηρίῳ πραγματικότητι ἰδρῶει νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα, ὀρφανοτροφεία, τυφλοκομεῖα παιδευτήρια κωφάλαλων, φρενοκομεῖα καὶ παντοῖα ἄσυλα κατὰ τῆς βιωτικῆς δυσπραγίας, τότε δύναται τις νὰ χαλαρώσῃ μικρὸν τὴν σφειδόνην, δι' ἧς ἵσταται ἔτοιμος νὰ ῥίψῃ τὸν λίθον τοῦ ἀναθέματος κατὰ τοῦ ἐνεστῶτος, ἀτενίζων ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς φιλάνθρωπίας ἅτινα τὸ διακρίνουσι, καὶ ἅτινα δὲν ἐπήγασαν ἐκ τῆς βαθείας τοῦ Εὐαγγελίου συνειδήσεως καὶ μελέτης, δὲν εἶνε ὅμως καὶ διὰ τοῦτο ἀτελέστερον ἢ ὀλιγώτερον χριστιανικά, κατὰ τὴν ὀρθὴν τῆς λέξεως ἐκδοχὴν.

Ἡ ἀναγεννηθεῖσα Ἑλλάς, προῖον τοῦ θαύμασμου καὶ τῆς στοργῆς ἣν ἐνέπνευσεν εἰς τὸν κόσμον, εὐθύς ὡς ἐπέδεσε τὰς χαινούσας πληγὰς τῆς, ὤρεξεν ὡς ἔθνος ἀρωγὸν πρὸς τοὺς πάσχοντας χεῖρα φιλατιμηθεῖσα ἐκ τοῦ ἐλλείποντος νὰ παραμυθήσῃ τὰς ἐνδεεστεράς τῶν τάξεων. Δημιουργήματα τῆς κοινῆς συμπαθείας, οὐδὲν τὸ παράδοξον ἐὰν αὐτῆς καὶ τῆς φιλάνθρωπίας ἀπέβη ἀφωσιωμένη ἐργάτις. Τὰ ἔχνη τῆς τοιαύτης προ-

νοίας ανευρίσκομεν εὐθύς ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν τῆς καθόδου τοῦ Κυβερνήτου, κυρίως ὅμως μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν δύο δυναστειῶν ἐχώρησεν εἰς καρποφόρον καλλιέργειαν καὶ ἤκμασε τὸ εὐγενές τῆς ἀγαθοποιίας πάθος. Εἰς τὴν στοιχειωδῆ κυβερνητικὴν πρόνοιαν γενναίως ἦλθεν ἐπίκουρος ἡ ἰδιωτικὴ γενναιοδωρία, καὶ σήμερον, χάρις εἰς αὐτήν, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐνιαυτῶν μόλις βίον ἀριθμοῦσα δύναται ἀπτοήτως ν' ἀποδεγθῆ τὸν παραλληλισμὸν ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἀγαθοπραξίας πρὸς τὰς φτωχονοτάτας καὶ ἀρχαιοτάτας τῶν μητροπόλεων τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ἀνακούφισις ἐκ τῶν δεινῶν τῆς πείνας, ἐμπνευσις τοῦ πρὸς τὴν ἐργασίαν ἔρωτος, ἀσυλία κατὰ τῶν παγίδων τῆς κακίας καὶ ἔξαρσις νοῦς καὶ καρδίας ἐν τῷ χωνευτηρίῳ γησιας ἑλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς παιδείσεως ὑπῆρξεν ὁ εὐστοχος σκοπὸς ὁ ἐμπνεύσας τὴν ψυχὴν καὶ κινήσας τὴν εὐλογημένην χεῖρα τῶν αἰοδιμῶν ἰδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ἐφ' οἷς εὐλόγως σεμνύνεται ἡ πόλις ἡμῶν. Εἰς τῆς Ἑστίας τὴν φιλόφρονα παρακλήσιν ἐνδίδων, οὐχὶ ἄνευ ἐνδοιασμοῦ τινος, θὰ διαγράψω διὰ ταχυτάτων ἀλλὰ πιστῶν γραμμῶν τὴν εἰκόνα τῶν κυριωτάτων παρ' ἡμῖν ἀσύλων καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. Ἐὰν ἡ ἀσχολία εἴνε τετριμμένη, τὸ ἀναδιδόμενον ἐκ τοῦ εὐγενοῦς ἀντικειμένου ἄρωμα εἴνε ἰκανὸν νὰ τὴν καταστήσῃ προσφιλῆ τοῦλάχιστον διὰ τὸν γράφοντα.

Α'

ΝΗΣΙΑΚΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

Ἀρχόμεθα ἀπὸ τούτου καθ' ὅσον κεῖται παρ' αὐτὴν τὴν εἴσοδον εἰς τὴν ζωὴν. Τὰ λοιπὰ ἄσυλα προστατεύουσι τὴν παιδικὴν καὶ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν, ἐν ᾧ τὸ νηπιακὸν στεγάζει αὐτὴν τὴν νηπιότητα, οὐδεμίαν ἢ ἀμβλυτάτην ἔχουσαν τὴν συνείδησιν καὶ πλήρη ἀνικανότητα νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς αὐθυπαρίας τῆς. Τὸ εὐπρεπὲς κτίριον, ὅπερ ἐγείρεται κατὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἰσχατίας τῆς πλατείας τῆς «Ἐλευθερίας», καὶ ὅπερ φέρει ἐπὶ τῆς προμετωπίδος «Νηπιακὸν Ὀρφανοτροφεῖον» δὲν πρέπει, διὰ τὸ σχετικῶς νεόδμητον, νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ὑπῆρχε καὶ πρότερον Βρεφοκομεῖον. Ὁ Δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ στερήματος αὐτοῦ συνετήρει ἐν ἰδιωτικαῖς οἰκίαις παρὰ τὴν Ῥιζάρειον σχολὴν εἰδός τι αὐτοσχεδίου βρεφοκομεῖου, ἀτελεστάτου καὶ ἀκαταλλήλου, ἀλλὰ πληροῦντος ὁπωσδήποτε τὰς στοιχειωδεστέρας τοῦ ἀσύλου ἀνάγκας. Γενναῖον τῆς πατρίδος τέκνον ὁ ἐν Πετροπόλει κ. Κοντογιαννάκης ἔσχε πρῶτος τὴν εὐγενῆ ἐμπνευσιν νὰ διαθέσῃ ἰκανὸν ποσὸν ἐπὶ τῷ ἀποκλειστικῷ σκοπῷ τῆς ἰδρύσεως νηπιακοῦ ὀρφανοτροφείου, ἡ εἰς τὸν ἀρχικὸν δὲ τοῦτον πυρῆνα προσθήκη τῶν περισσευμάτων ἐκ τῆς

διαχειρήσεως τοῦ ἀδελφάτου τοῦ βρεφοκομεῖου, ἀπετέλεσε τὸ ποσὸν δι' οὗ ἠγέρθη τὸ ἤδη ὑφισταμενον.

Ὀλίγαι λέξεις ταραύσουσι τὴν ψυχὴν καὶ ἐμπνέουσι τηλικύτας μελέτας ὅσον ἡ λέξις «ἐκθετον». Ὅποιος κόσμος συλλογισμῶν καὶ παρατηρήσεων ἐν τῷ ὀρισμῷ τούτῳ! Ὀλαι αἱ ἀδυναμίας καὶ αἱ ἀθλιότητες τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἀσθενὴς καὶ θηριώδης αὐτοῦ φύσις, ὁ ἀκατονόμαστος ἐγωϊσμὸς του, ὃν οὐδὲ διὰ τοῦ ἐπιθέτου τοῦ κτηνώδους δύναται νὰ τιμηθῆται, καθ' ὅσον οὐδὲν κτήνος ἐκθέτει ἢ ἐγκαταλείπει τὴν μερίδα τοῦ ἑαυτοῦ του, τὸν ἴδιον ἑαυτόν, ἢ πιθανῆ μεταμέλεια, οἱ ἔλεγχοι οἵτινες τὸν τύπτουσιν ἐν τῇ σιωπῇ τῆς νυκτός καὶ τῇ ἐργηγορήσει, συμφρονται ὡς ἐν ποικίλῳ μωσαϊκῷ, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἐκθέτου. Ἐὰν ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ εἴχεν ἀκριβῆ συνείδησιν τῆς πράξεως ἧς καθίσταται ἐνοχος, ἴσως τὸ ἐπὶ τῆς γῆς «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν» τοῦ Δημιουργοῦ δὲν θὰ κατεῖχεν ἐν τούτῳ τὴν ταπεινότεραν τῆς ὄντολογίας βαθμίδα. Ποῦ θὰ εὔρη τὸ ἐκθετον τὸν ἀνεκτίμητον πλοῦτον τῆς μητρικῆς ἀγάπης, ὃν οὐδὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; Κ' ἐνόσφ ὑπνώττει ἡ συνείδησις τοῦ ἐκθέτου καθεύδουσι καὶ αἱ ἀλγηδόνες τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ συναίσθημα τοῦ ὀνειδούς δι' οὗ ἡ ἐγωϊστικὴ ἠδυσπάθεια καὶ ἡ κοινωνία ἐδηλητηρίασεν ἐκ προκαταβολῆς τὴν ζωὴν του. Αὐριον ὅμως ὅταν ἐξυπνήσῃ τὸ «ἐγώ», ὁ ἀδυσώπητος αὐτὸς τύραννος, δυστυχία εἰς τὸ ὄρφανόν, τὸ ἀπόκληρον τῆς μοίρας καὶ τῆς στοργῆς, τὸ καταδικασμένον νὰ φέρῃ πρὸς τὸ ἄδωρον δῶρον τῆς ζωῆς καὶ τὴν πικρὰν συνείδησιν τοῦ ἠθικοῦ ὑποβιβασμοῦ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐγεννήθη.

Παραπλήσιοι στοχασμοὶ διέτρεχον τὸν νοῦν μου καθ' ἣν ὥραν ἀνηρχόμην τὰς ἐξωτερικὰς τοῦ ἐκθετοτροφείου βαθμίδας. Ὁμολογῶ ὅτι ἐπασχον. Ὅσφ ἐξετάζει τις ἀπὸ ἐγγυτέρας περιωπῆς τὰ ἔλκη τῆς ἀνθρωπότητος, κατὰ τοσοῦτον τὴν οἰκτεῖρει, δὲν εἴνε δὲ ἀνάγκη, νομίζω, νὰ ἐγεννήθη τις ὑπέροχος θνητὸς ὅπως χρησιμοποισθῇ, χωρὶς νὰ καταδικασθῇ, τὸ τοιοῦτον αὐτοῦ αἶσθημα, πολλοστὸν τοῦ ὁποίου βαρύνει καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ὡς μέλους τῆς ζωῆς αἰσθανομένης καὶ λαλοῦσης δημιουργίας. Κατενόουν ὅτι μόνον δι' ἰσχυροῦ ἀγῶνος θὰ ἠδυνάμην νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὸ ἀχανές τῶν σκέψεων ἐν αἷς ἐπλεόν καὶ αἵτινες ἀδύνατον εἴνε νὰ διατυπωθῶσιν ἐν ταῖς στήλαις τῆς Ἑστίας. Ἡ πάλῃ ὑπῆρξεν ἀκαριαία, ὁ πνευματικὸς κόσμος ὑπεχώρησεν εἰς τὴν πεζὴν πραγματικότητα, ὁ δὲ Βρεφοδόχος παρέστη πρὸ ἐμοῦ ὡς τὸ πρῶτον ἀντικείμενον παρατηρήσεως. Ἡ λέξις ἐρμηνεύει ἐπαρκῶς τὸν σκοπὸν καὶ τὴν χρῆσιν τῆς θήκης ταύτης, δεξιόθεν τῷ εἰσερχομένῳ ἀποκειμένης, καὶ προωρισμένης νὰ δέχεται τὰ ἐκθετα κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἢ τῆς

νυκτός, ἀλλὰ μᾶλλον ταύτης, καθ' ὅσον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας θορυβεῖ πάντοτε τοὺς ἐνόχους. Ὁ βρεφοδόχος ἔχει δύο θυρίδια ἐξωτερικὸν τὸ μὲν, ἐσωτερικὸν τὸ ἕτερον, κοινωσὺν ἀμέσως μετὰ τοῦ δωματίου ἐνθα ἀγρυπνεῖ διαρκῶς ὁ φύλαξ. Ὅταν κατατεθῆ τὸ βρέφος, τὸ ἔδαφος τοῦ βρεφοδόχου ὑπενδίδει μικρὸν, καὶ πάραυτα ἦχοι κώδωνος συνεχεῖς καὶ ἰσχυροὶ προδίδουσιν ὅτι ἄνθρωπος, ναυαγὸς ἐν τῷ πελάγει τῆς ζωῆς, ἀνητήθη ἀπὸ τῆς σανίδος, ἣν τείνει πρὸς αὐτὸν ἡ φιλανθρωπία. Ἡ μικρὰ καθίζησις τοῦ βρεφοδόχου πιέζουσα κώδωνα ἠλεκτρικὸν κείμενον κάτωθεν τῆς θήκης παράγει τοὺς ἀγγελτηρίου κωδωνισμοὺς παύοντας μόνον μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς πίεσεως, ἥτοι ἀφοῦ ἐξάχθῃ τὸ βᾶρος ἐκ τοῦ βρεφοδόχου. Ὁ φύλαξ εἰδοποιούμενος ἐκ τῶν ἤχων, πολλάκις δὲ καὶ ἐκ τῶν κλαυθμηρισμῶν, καταφάνει παραχρῆμα, ἀνοίγει τὴν ἐσωτερικὴν θυρίδα, ἐξάγει τὸν ναυαγὸν καὶ τὸν παραδίδει εἰς τὴν μέριμναν τῆς διευθυντρίας. Μετὰ μικρὸν τὸ ἐκθετον ἀναπαύεται θερμαινόμενον ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ τῆς στρωμνῆς τοῦ ἀσύλου.

Ἀποτεθὲν ἐν τῇ κλίνῃ τὸ ἐκθετον καταγράφεται, μετὰ μικρὰν ἐπιθεώρησιν, ὑπὸ ἀΰξοντα ἀριθμὸν βιβλίου τηρουμένου ἐν τῷ καταστήματι. Ἡ ψυχρὰ αὕτη ληξιαρχικῆ πράξις περιλαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦ βρέφους, ἐὰν τυγχάνῃ βαπτισμένον, τὴν ἡλικίαν του, τὸ γένος, τὴν χρονολογίαν τῆς εἰσαγωγῆς, τὴν ὀριμότητα ἢ μὴ αὐτοῦ, τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας του καὶ τὰ τυχόν ἐπ' αὐτοῦ φυσικὰ ἢ πρόσθετα γνωρίσματα. Ὑπερθεν τῆς κλίνης του σημειοῦται ἐπὶ πινακίδος ὁ αὐξὼν ἀριθμὸς τῆς εἰσαγωγῆς, ὁ ἀριθμὸς τῆς κλίνης καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκθέτου, ἐὰν ἔχη. Ὅσα εἶνε ἀβάπτιστα σημειοῦνται ὡς τοιαῦτα ἐν τῇ πινακίδι. Ἡ ἐντύπωσις ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῶν αἰθουσῶν ἐν αἷς εὐρηνται αἱ κλίναι εἶνε ἐξαιρετος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Αἱ κλινοστρωματὰ, αἱ λιστοσταὶ καὶ τὰ σκεπάσματα εἰσι χιονώδους αὐτόχρημα καθαριότητος, οὐδ' ἡ συνήθης ἐκείνη ὀσμὴ ἢ ἀναδιδομένη πάντοτε σχεδὸν ἀπὸ τῶν κεκλεισμένων χώρων καὶ τῶν νοσοκομείων ἰδίως προσβάλλει τὴν ὄσφρησιν ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Ἀθηναϊκοῦ βρεφοκομείου. Τὴν ὄραν καθ' ἣν εἰσῆλθον ξεναγούμενος ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ καταστήματος, ὅπερ εὐηρεστήθη μετ' ἄκρας φιλοφροσύνης καὶ προθυμίας νὰ μοὶ παράσχῃ τὴν συνδρομὴν του, τὰ νήπια ἀνεπαύοντο πάντα ἐντὸς κομψῶν καὶ ἀσφαλεστάτων σιδηρῶν κλινῶν οὐδὲν τούτων εἶχεν ἡλικίαν καὶ ἡμίσεως κἂν ἔτους. Κεκαλυμμένα ἄχρι λαιμοῦ ἐκίνουν ἡρέμα διὰ τῆς ἀσθενοῦς τῶν ἀναπνοῆς τὰ σκεπάσματα, ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν σπασμὸς τις αἰφνίδιος ἐκίνει μὴν τινα τοῦ προσώπου τῶν προκαλῶν ἐλαφρότατον ρυτίδωμα τῶν βλεφάρων καὶ τῆς παρεΐας. Κατέκειντο ὅλα

κατὰ σειράν ἠριθμημένα, καταγεγραμμένα ὅπως καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ κατέργου, ἀγνώστου προελεύσεως καὶ εἰμαρμένης ἐξ ἴσου. Ἐνίοτε ἐλαφρὸν, ἀδιόρατον μειδιάμα διέστειλε τὰ μικροσκοπικὰ χεῖλη των. Μειδιάσατε, πλάσματα ἀτυχή, ἔχετε καιρὸν νὰ θρηνησῆτε βραδύτερον.

Τὰ νήπια τρέφονται ὑπὸ θηλαστριῶν μισθουμένων ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ καταστήματος ἢ μεγίστη αὐτῶν ἔλλειψις δυσχεραίνει μεγάλως τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας, καθ' ὅσον συμπίπτει πολλάκις μία θηλάστρια ἢ ἀγρυπνῆ ἐπὶ ἐξ ταυτοχρόνως νηπίων. Τὴν φυσικὴν τροφήν ἀναπληροῖ ἢ συμπληροῖ ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἐνίοτε ἐκ προνοίας, ἡ τεχνητή, τὸ γαλακτοῦχον ἄλευρον τοῦ Larr καὶ τὰ πλήρη γάλακτος θήλαστρα. Προσόντα ἀπαραίτητα τῆς θηλαστρίας εἶνε ἡ νεότης, ἡ ὑγεία, ἡ χρηστότης, καὶ τὸ ἥπιον τοῦ χαρακτήρος. Ἐκτὸς τούτων διατίθενται ἐν τῷ ὄφρανοτροφείῳ καὶ βρεφοκομίῳ ἐντολὴν ἔχουσαι νὰ ἐπιμελῶνται τῶν νηπίων, νὰ νικτώσιν αὐτὰ, νὰ τὰ ἐπιτηρώσιν, νὰ καθαρίζωσι τοὺς κοιτώνας καὶ ὅτι ἄλλο σχετικὸν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν των. Παρατρέχουσα τὰς καθ' ἑκάστα λεπτομερείας οὐδὲν εἰδικὸν ἐνδιαφέρον παρουσιάζουσας, ὅπως σημειώσωμεν τὸ μοναδικὸν φαινόμενον τῆς ἐλαχίστης θνησιμότητος ἣτις διακρίνει τὸ νηπιακὸν ὄφρανοτροφεῖον Ἀθηνῶν. Ἡ ἐξωτερικὴ λαμπρότης, ἡ καθαριότης τοῦ καταστήματος, καὶ ὅτι συναφές πρὸς τὸ ἀμέσως ὑποπίπτει εἰς τὰς αἰσθήσεις δὲν εἶνε ὁ ἀσφαλὴς γνώμων τῆς προκοπῆς ἀσύλου οἷον τὸ νηπιαγωγεῖον ἢ θνησιμότης δίδει τὸ μέτρον τῆς ἀρίστης διευθύνσεως καὶ προσοχῆς, καὶ ἐν ταυτῇ τὸ ἡμέτερον ἄσυλον ὑστερεῖ εὐτυχῶς πάντων τῶν δημοτῶν ἐν Εὐρώπῃ, ἥτοι κατέχει τὴν πρώτην τῆς ὑγείας βαθμίδα. Ἀπὸ 70—90 τοῖς οἷο κυμαίνεται ἡ θνησιμότης τῶν ἐκθέτων ἐν τοῖς γαλλικοῖς ὄφρανοτροφείοις ἐν Ἰταλίᾳ ἡ αὐτὴ καὶ μείζων ἐτι ἀναλογία παρατηρεῖται. Ταῦτο δύναται τις νὰ εἴπῃ καὶ περὶ τῆς Ἀγγλίας ἐνθα ἐπὶ τῶν 100 ἐκθέτων ἀποθνήσκουσιν ἀπὸ 60—90, ἐνῷ δὲ τοιοῦτους ἀπελπιστικούς ἀριθμούς παρουσιάζει ἡ στατιστικὴ τῶν ἐκθετοτροφείων τῶν μᾶλλον προηγμένων χωρῶν, ἡ τοῦ ἡμετέρου, ἀσφαλὴς καὶ μεμετρημένη, δεικνύει ὅτι ἐπὶ τῶν 100 θνήσκουσιν 28—30 κατ' ἀνώτατον ὄραν. Ἐκτὸς τῆς βελτιωθείσης τροφῆς συνετέλεσεν εἰς τὸ πρωτοφανές τοῦτο φαινόμενον τῆς καταπληκτικῆς μειώσεως τῆς θνησιμότητος καὶ ἡ σύστασις θεραπευτηρίου ἐντὸς τοῦ βρεφοκομείου, πρὸ πάντων ὅμως καὶ ἐξαιρετικῶς ὁ ἄοκνος ζῆλος τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ προίσταται ὁ διακεκριμένος ἰατρός καὶ καθηγητῆς τῆς κλινικῆς τῶν παιδικῶν νοσημάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Α. Ζίννης.

Πρέπει νὰ εἴπω θεραπευτηρίων μᾶλλον διότι οὐχὶ ἐν, ἀλλὰ δύο τοιαῦτα ἐσημείωσα ἐν τῇ

προχείρῳ τοῦ ἀσύλου ἐπιθεωρήσει. Τὸ πρῶτον δέχεται ἐκεῖνα τῶν νηπίων, τῶν ὁποίων ἡ πάθησις δὲν παρουσιάζει τὰ στοιχεῖα τοῦ κολλητικοῦ. Ἐντὸς αὐτοῦ εἶδον βρέφος 5 ἢ 6 μηνῶν πάσχον δεινῶς ἐκ βρογχοπνευμονίας, ἀσθμαῖνον μετὰ τινος ἀσθενοῦς βόγγου καὶ πελιδνότατον. Εἶχε τὸν μέγαν δάκτυλον τῆς χειρὸς ἐντὸς τοῦ στόματος καὶ ἐθήλαζε κατὰ συνήθειαν, ἐνῶ οἱ ἡμίσεστοι ὀφθαλμοὶ του, ἄνευ ἐκφράσεως, ἀπλανεῖς καὶ ὑελώδεις προσηλοῦντο εἰς τὸν σίδηρον τῆς κλίνης του. Δὲν γνωρίζω σπαρακτικώτερον θέαμα τῆς ἀγωνίας νηπίου πάσχοντος, αἰσθανομένου, καὶ ἀδυνατοῦντος νὰ ἐκφρασθῇ. Αἱ μητέρες κάλλιον ἡμῶν δύνανται νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης. Τὸ ἄθλιον θὰ ἀποθάνῃ, ὡς μοὶ εἶπεν ὁ ὑποδιευθυντὴς καὶ ἰατρὸς τοῦ καταστήματος ἴσως ἀπέθανεν ἤδη. Ἀμφίβολον εἶνε ἐὰν θὰ τὸ θρηνήσῃ κανεὶς. Ἐν στιγμῇ ἀκαταλογίστου μέθης δημιουργηθὲν ἀπεκληρώθη ἐν στιγμῇ μεμελετημένης ἐνοχλῆς καὶ τοῦλάχιστον θ' ἀπέθανε ἄνευ τῆς πικρᾶς συνειδήσεως ὅτι οὐδεὶς ὀφθαλμὸς θὰ κλαύσῃ ἐπὶ τῇ μοίρᾳ του. . . . Τὸ ἕτερον τῶν νοσοκομείων δέχεται τὰ ὀφθαλμιῶντα ἐκ τῶν νηπίων, καὶ μόνον αὐτά. Περιττὸν νὰ σημειώσω ὅτι ἐν ἀμφοτέροις τοῖς παραρτήμασι τούτοις ἀπεθαύμασα τὴν ἄκραν καθαριότητα καὶ τὴν ἀνεπίληπτον τάξιν, ιδιότητος ἃς δύναται τις νὰ ὁμολογήσῃ ὡς καθεστῶς τοῦ ὄρφανοτροφείου. Συμπληρωματικῶς σημειῶ ὅτι τὰ εἰσαγόμενα ἐν τῷ ἀσύλῳ ἔκθετα, ὄντα ὑγιῆ, διατρέφονται ἐν τῷ ἀσύλῳ μέχρις εὐρέσεως καταλλήλου θηλαστρίας ἀναδεχομένης ἐπ' ἀμοιβῇ νὰ διατρέφῃ τὸ ἔκθετον ἐξῶθεν τοῦ ἀσύλου. Πάσχοντα, θεραπεύονται πρῶτον καὶ εἶτα δίδονται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς θηλαστρίας ὑπὸ ὄρους, οἷον νὰ τηρῶσι πάντοτε καθαρὰ τὰ ἐμπιστευθέντα αὐταῖς νήπια, νὰ τὰ εἰσαγάωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ ὄρφανοτροφείου ἅμα νοσήσαντα, νὰ μὴ τρέφωσιν αὐτὰ διὰ στερεᾶς τροφῆς ἢ γάλακτος γυναικὸς ἀρτιτόκου, καὶ νὰ τὰ παρασκέαζωσιν εἰς τακτικὴν ἐπιθεώρησιν ὑπὸ τοῦ ἀδελφάτου ἐν τῷ ὄρφανοτροφείῳ τὴν τρίτην Κυριακὴν ἐκάστου μηνός. Ἡ παρεχομένη ταῖς θηλαστρίαις ἀποζημίωσις μηνιαίως κυμαίνεται ἀπὸ 15—20 δραχμῶν.

Ὁ τίτλος τοῦ νηπιακοῦ δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπὸ τὴν στενὴν τῆς λέξεως ἐκδοχὴν. Ἐν τῷ ὄρφανοτροφείῳ τούτῳ διατιπῶνται ἔκθετα ἅτινα δὲν εἶνε παῖδες, βεβαίως ὅμως δὲν εἶνε καὶ νήπια. Ὁ ἐσωτερικὸς τοῦ καταστήματος ὀργανισμὸς προνοεῖ περὶ τῆς πιθανῆς υἰοθεσίας καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ὀρφανῶν, εὐτυχῶς δέ, καθ' ἃς ἔλαβον πληροφορίας, δὲν ὑπάρχει παράδειγμα νὰ διατρίψῃ ἐντὸς τοῦ ἀσύλου ἔκθετον πλέον τῶν τριῶν τὸ πολὺ χρόνων. Φιλάνθρωποι καὶ ἄκληροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπισκέπτονται περιοδικῶς

τὸ κατάστημα, διαλεγόμενοι δὲ τοῖς ἐκθέτοις συμπαθοῦσι πρὸς αὐτὰ καὶ πάντοτε σχεδὸν ἀναχωροῦσιν ἀποφέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἐν τῶν ἀπροστατεῦτων τούτων. Μὴ ζητηθέντα τυχὸν παραμένουσιν ἐντὸς τοῦ καταστήματος ἄχρι τοῦ 7^{ου} ἔτους, ὅποτε στέλλονται τὰ μὲν ἄρβена εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον Χατζῆ Κώστα, τὰ δὲ θήλαα εἰς τὸ Ἀμαλίειον. Τοιαύτη ὅμως περίπτωσις, ὡς εἶπον, οὐδέποτε ἄχρι τῆς ὥρας παρετηρήθη. Πρὶν ἢ ἀπέλθῃ τὸ ὄρφανὸν ἐκ τοῦ καταστήματος βαπτίζεται, ἐὰν συνέπεσε νὰ μείνῃ ἀθάπτιστον, προηγείται δὲ τακτικὴ δικαστικὴ πράξις υἰοθεσίας μετὰ προηγουμένην βεβαίωσιν περὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς τοῦ αἰτούντος καὶ τῆς σχετικῆς εὐπορίας του. Ἐπεσκέφθην τὰ παιδιὰ ταῦτα, τὸ πρεσβύτερον τῶν ὁποίων μόλις εἶχεν ἡλικίαν 30 μηνῶν ἦσαν ἠθροισμένα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ἐστιατορίου, ἀνέμενον δὲ περιχαρῶς τὴν τεταγμένην ὥραν τοῦ προγεύματος ἦν γινώσκουσιν ἀριστα. Ὅτε εἰσῆλθον ὤρμησαν ἅπαντα σκιρτῶντα καὶ ἀλλαλάζοντα ἀποκλειοντά με νὰ προχωρήσω, ἐπιπροσθούντα καὶ ἐπιλαμβανόμενα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ἐνδυμάτων μου. Αἱ φυσιογνωμίαι των εἶνε νοημονίσταται, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ πλείστων τούτων λάμπει ἀκτὶς εὐφύιας. Ταλαίπωρα πλάσματα! Εἶθε νὰ διέλθητε οὕτω ἀθόρυβον καὶ ἄλυπον τὸν βίον σας, ὥστε νὰ μὴ καταρασθῆτε ποτε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ εὐσπλαγχνία σας ἔσωσε νήπια ἀπὸ τοῦ θανάτου. Ἀνέμενον ὡς εἶπον τὴν ὥραν τοῦ προγεύματός των, τινὰ δὲ τούτων, τὰ μάλλον ἀνυπόμονα, εἶχον καθεστῆ περὶ τὴν χαμηλὴν τράπεζαν παρ' ἣν γευματίζουσι. Φαίνεται ὅτι ἔχουσιν ἀσθενῆ τινὰ ἔννοιαν τῆς σημασίας τῶν περιοδικῶν πρὸς τὸ κατάστημα ἐπισκέψεων τῶν ξένων, καθ' ὅσον πλεῖστα ἐξ αὐτῶν βλέποντα ἐξερχόμενον ὀριστικῶς μετὰ τοῦ ξένου καὶ ἔνα τέως σύντροφον φωνοῦσι «πάει κ' αὐτός!» Θαυμασία ἀντίληψις δυσανάλογος προφανῶς πρὸς τὴν ἡλικίαν των.

Ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ προγεύονται καὶ δειπνοῦσι κοινοβιακῶς μετὰ τῶν ἐκθέτων καὶ αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ προσωπικὸν θεράπαινα, ἐξαιρέσει τῆς διευθυντρίας καὶ τῆς ὑποδιευθυντρίας. Ἐκτὸς τοῦ καφέ, ἀπλοῦ διὰ τοὺς ἐνήλικας, μετὰ γάλακτος ὅμως διὰ τὰ μικρά, παρατίθεται δις τῆς ἡμέρας τράπεζα. Συνήθης τροφὴ εἶνε ὁ ζωμὸς καὶ τὸ παρασκευάσαν αὐτὸν κρέας. Ὁ τυρός, ὁ οἶνος καὶ ἐνίοτε καρποὶ ἀρτύουσι τὴν λιτὴν ἀλλὰ τακτικὴν καὶ ὑγιεινὴν πανδαισίαν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας δίδεται τοῖς μικροῖς τεμάχιον ἄρτου καὶ ἐστὶν ὅτε ὠὸν ὀπτόν. Ἀναντιρρήτως ἡ τροφὴ εἶνε οὐ μόνον ἐπαρκής, ἀλλὰ καὶ ἀρίστη κατὰ ποιότητα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ βίου ὃν διάγουσι κατ' οἶκον αἱ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀσύλου ἐκτελοῦσαι. Περιουσίαν τὸ κατάστημα κείνηται μετρίαν σχετικῶς πρὸς

τᾶλλα ἀγαθοεργὰ τῶν Ἀθηναίων καταστήματα, καὶ τοὶ ἡ φύσις τοῦ ἀσύλου τούτου ἔδει νὰ προ-καλῆ συχνότερον τὴν γενναιοῦτητα τῶν φιλαν-θρώπων καθ' ὅσον ἀντιπροσωπεύει πιστότερον παντὸς ἄλλου τὴν ἐπὶ τῆς γῆς πρόνοιαν καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ.

Εἰς 137,794 δραχμὰς ἀνέρχεται ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους, αἱ δὲ ὑπολογισθεῖσαι καὶ ἐγκριθεῖσαι δαπάναι ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς 129, 115, ὥστε τὸ περίσπυμα τῆς ἐφετεινῆς χρήσεως θ' ἀνέλθῃ εἰς 8,679 δραχμὰς. Ἡ περιουσία τοῦ καταστήματος εὔρηται ἡσφαλισμένη εἰς μετοχὰς τῶν παρ' ἡμῖν τραπεζῶν, οἱ δὲ τόκοι προστιθέμενοι εἰς τὴν ἐνιαύσιον ἑκατοντακισχιλίων δραχμῶν χορηγίαν τοῦ δήμου Ἀθηναίων, τὴν προερχομένην ἐκ τοῦ ἀναλογούντος ὑπὲρ τοῦ ἀσύλου μέρους ἐκ τοῦ δημοτικοῦ φόρου ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς χρεῖας τοῦ νηπιαγωγείου. Ὑψηλὴ καὶ ἄμεσος προστάτις τοῦ καταστήματος εἶνε ἡ Βασίλισσα· εὐγενεῖς δέσποιναι τῆς ἡμετέρας πόλεως κατ' εὐθείαν ὑπὸ τῆς Α. Μ. διοριζόμεναι μερίζονται φιλανθρώπως τὰς ὑπὲρ τοῦ καταστήματος μερίμνας, ἐφορεύουσι τὴν ἀκριβῆ τῶν διατεταγμένων ἐκπλήρωσιν, τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἐκθέτων, τὴν πρόβλεψιν τῶν ἀναγκαίων ὑφασμάτων πρὸς ἱματισμὸν τῶν βρεφῶν, καὶ εἴ τι παραπλήσιον. Αἱ κυριαὶ δίδουσι αὐτοπροσώπως λογοδοσίαν εἰς τὴν Βασίλισσαν ὡσὰκις ἐκδηλωθῇ τοιαύτη διάθεσις.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν διατρεφόμενων νηπίων ἐντὸς τοῦ καταστήματος καὶ δι' ἐξωτερικῶν θηλαστριῶν ἀνέρχεται ἐφέτος εἰς 350. Τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν διενεργεῖ εἰς ἰατρός (διευθυντής), μία διευθύντρια, εἰς βοηθὸς τοῦ διευθυντοῦ, εἰς ἱερεῖς, δύο ὑπνέτριαι, μία οἰκονόμος, μία νοσοκόμος, καὶ ὁ ἀνάλογος ἀριθμὸς θηλαστριῶν βρεφοκόμων κλπ. Ἡ ἔλλειψις ναύσου ἀποβαίνει ἐπαισθητοτέρα ἡσήμεραι διὰ τὸν ἰκανὸν τοῦ καταστήματος πληθυσμὸν, τὸν σταθερῶς διαμένοντα ἐντὸς, καὶ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν τελειῶν καὶ τῶν ἄλλων πνευματικῶν καθηκόντων.

Ἀπερχόμενος τοῦ «δημοτικοῦ νηπιακοῦ ὄρφανοτροφείου Ἀθηναίων» ἀπεκομίζω ἐντυπώσεις καὶ συγκινήσεις βαθεῖας. Ἐν τῇ ὑπάρξει τοῦ ἐκθέτου ὅπερ ἐκλαυθιμήριζεν, ἔβλεπον ἐκτυλιχθεῖσαν διαδοχικῶς τὴν ἐγκληματικὴν ἀστοργίαν, τὴν ἀδυναμίαν, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν. Ἡ πρώτη ἀπέθιπε τοὺς ἀγνώστους γονεῖς, τὸ ἐκθετον ἡ δευτέρα, καὶ τὴν κοινωνίαν ἡ τρίτη, πᾶσαι δ' ὁμοῦ τὸν ἄνθρωπον ἐν συνόλῳ. Ἐν στιγμαῖς ψυχικῆς ἀθυμίας καὶ σάλου, συνέθη ἴσως νὰ νύχθημεν ὅπως μὴ εἴχομεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δεσμούς προσφιλεῖς, ἡ διάσπασις τῶν ὁπίων τραυματίζει βαθύτατα τὴν καρδίαν μας. Συνέθη ἴσως νὰ νύχθημεν καὶ τι τολμηρότερον· νὰ ἡγνοοῦμεν ἐντελῶς ἐκείνους, εἰς οὓς ὀφείλομεν τὴν

ζῶν. . . . Τούτο εἶνε παραλήρημα ψυχικοῦ πυρετοῦ. Ἡ ἠθικὴ ἡμῶν κατάστασις πασχόντων ἐκ τῆς στερήσεως προσώπων ἀγαπητῶν δύναται ἴσως νὰ ἐξηγήσῃ πρὸς στιγμὴν χωρὶς ὅμως καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τοιοῦτον παραλογισμόν. Ὑπὸ τὰς συνθηεῖας καὶ τὰς προλήψεις τῆς ἀνθρωπότητος, διαρκεῖς ὅσον καὶ αὐτή, τὸ συναίσθημα τῆς νοθείας, διὰ τὰς φιλοτίμους καὶ ἀγερώχους ψυχὰς, θὰ τάσσηται μεταξὺ τῶν πρωτευουσῶν ἠθικῶν συμφορῶν. Δὲν εὐθύνεται βεβαίως διὰ τὸ μειονέκτημά του τοῦτο ὁ ἀπόκληρος, ἀλλὰ καὶ πότε ἡ κοινωνία ὑπῆρξε δικαία; . . .

Προσβλέπων πρὸς τὰ πλάσματα ἐκεῖνα ἄτινα ἐθώπευον, μίαν ἀπηύθυνον ὑπὲρ αὐτῶν σιωπηλὴν εὐχὴν. Ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς νεότητος, ὅτε ψυχὴ καὶ καρδία διανοίγεται εἰς τὰ ποιητικώτερα καὶ εὐγενέστερα τῶν αἰσθημάτων, νὰ μὴ συναντήσωσι πρὸ αὐτῶν τὴν πικρὰν καὶ ἀγροίκον εἰρωνεῖαν, δι' ἧς κοινωνία ἀδικος, κοινωνία ἀδιαφόρου ἐγκληματοῦσα ἄλλ' ἀδυσώπητος πρὸς τοὺς καρπούς τῶν ὀλισθημάτων της, θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ πληγώσῃ τὴν εὐαίσθησιαν τοῦ ἐκθέτου. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν προσφέρει τὴν καρδίαν του κοχλάζουσαν καὶ πλήρη πάθους εὐγενοῦς, τὴν ὥραν καθ' ἣν τείνει τὴν δεξιὰν ἵνα σφίγξῃ ἐν εἰλικρινεῖ διαχύσει τὴν χεῖρα τοῦ ὁμοίου του, ποῖος κεραυνὸς διὰ τὸ δυσμοῖρον ὄν, ἐὰν ἀκούσῃ τὴν φοβερὰν κραυγὴν «νόθε» !! Καὶ ἂν δὲν τὴν ἀκούσῃ, ποῖος σπαραγμὸς νὰ διαγνώσῃ ὅτι ἐὰν ἐμπνέῃ συμπάθειάν τινα, τὴν ἐμπνέει μόνον διότι φέρει ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν σφραγίδα τοῦ ὀνειδούς;

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Κ. ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ - ΘΩΜΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ἀξιωθὲν πρώτου ἐπαίνου ἐν τῷ Β' διαγωνισμῷ τῆς «Ἐστίας».
(Συνέχεια ἴδε προηγ. φύλλον.)

Γ'.

Τὴν ἔλλειψιν τοῦ Μήτσου ἀνεπλήρου ὁ Χρῆστος ὁ γαμβρός, ὅστις βεβαίως συχνὰ-πυκνὰ ἐπεθύμει νὰ πηγαίη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μπάρμπα-Θωμᾶ, ὅπου τὸν ἐπερίμενον συμπαθῆ βλέμματα καὶ γλυκεῖαι δεξιώσεις.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐβοήθει τὴν πενθεράν της, τὴ θεὰ Παρασκευή, εἰς ὅλαις ταῖς δουλειαῖς, καὶ ἐλθαῖς τῆς ἐμάζονε, καὶ κάμμιὰ φορὰ ἐτίναζε γιὰτ' ἦτανε κοπέλα ποῦ δυνόντανε, καθὼς καὶ ὁ Χρῆστος πάντοτε ἐξεβόηθαε τὸ μπάρμπα Θωμᾶ καὶ ὅτ' ἠλητροβεῖο, καὶ ὅτ' ἀγῶγι, καὶ κάποτε, κάποτε ἐπήγαινε καὶ ὅτ' τὴ χώρα χάριν τοῦ γέροντος.

Ἀδελφοποιηθεῖσαι αἱ δύο αὐταὶ οικογένειαι ἀμοιβαίως ἐβοηθούντο καὶ ἐθάλλοντο.